Notiser

Intressanta observationer av ädelfjärilar

[Interesting observations of nymphalid butterflies (Lep.: Nymphalidae)]

KJELL REHNBERG

Blombesökande körsbärsfuks

Under ett besök i Italien i juni 1986 såg jag en körsbärsfuks som sög nektar från ett flertal blommor av pipört (*Centranthus ruber*). Att den inte bara satt och solade sig utan verkligen sög nektar var det ingen tvekan om eftersom jag kunde studera den på nära håll. Den flög mellan blommorna som vilken annan blombesökande fjäril som helst. Mellan blombesöken vilade den på marken och solade som körsbärsfuksar gör ibland.

Det är ju tidigare känt att körsbärsfuksen ibland besöker blommande träd på våren, men däremot finns det mig veterligen inte omnämnt någonstans i litteraturen att den setts besöka blommande örter.

Fig. 1. Körsbärsfuks sugande nektar från pipört i Italien. Foto: Kjell Rehnberg.

Nymphalis polychloros visiting the herb *Centranthus ruber* for nectar.

Aspfjärilshonornas fåtalighet, myt eller verklighet

En ibland omtvistad fråga gällande *Apatura* och *Limenitis* släktena är huvuvida honorna är så få som antalet observationer tycks göra gällande eller om de bara har ett mera tillbakadraget levnadssätt än hanarna. Själv brukar jag i genomsnitt se 1 aspfjärilshona om året, medan antalet observerade hanar varierar från 5 till 15 st per år. I grova drag ser jag alltså i genomsnitt 1 hona på 10 hanar. Frågan är om dessa observationer på något sätt speglar den verkliga könskvoten eller inte. Den frågan är som sagt omtvistad och för min egen del vet jag inte vad jag skall tro längre sedan den gångna aspfjärilssäsongen kullkastat och nästan vänt på den tidigare observerade könskvoten.

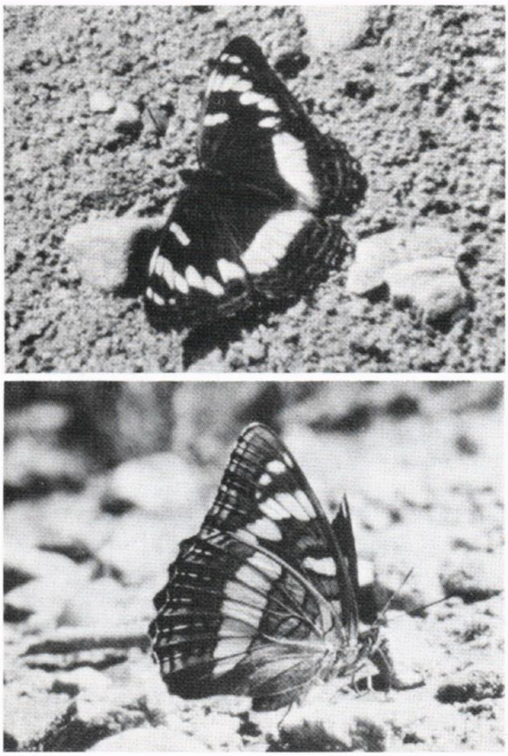
Lokalens karaktär

Observationerna är gjorda på en och samma lokal nära Örebro. Lokalen, vilken saknar större sammanhängande aspbestånd, utgörs av en bit grusväg i N–S riktning omgiven av granskog med lite inslag av tall, björk och asp. Asparna står oftast bara några få tillsammmans, som mest 8–10 st.

Gott om aspfjärilshonor

Under perioden 30 juni till 7 juli 1986 såg jag totalt 30 honor, 9 hanar och 3 st obestämbara. Observationernas längd varierade mellan 30 sek och 7–8 min, och de avtog i täthet mot periodens slut. Under 8 dagar var jag ute sammanlagt ca 16 tim, varav 14 på eftermiddagen. Dagsutflykternas längd varierade mellan 45 min och 3,5 tim.

Den 3 juli rådde växlande molnighet med en temperatur på lite drygt 20°C. Ca kl 15 såg jag en hona flygande norrut utefter vägen. När jag följt efter henne ett par minuter dyker plötsligt ytterligare en hona upp bara 2–3 m snett framför mig. Troligen kom hon nerflygande från något träd, och efter en kort stund så sätter hon sig på ca 2,5 m höjd i en mindre asp medan hona nr 1 fortsätter norrut utefter vägen och försvinner snart ur sikte. Sedan hona nr 2 flugit in i skogen återvänder jag i riktning mot min cykel. När jag gått 10–15 m så kommer plötsligt ännu en aspfjäril flygande förbi mig. Det var en tredje hona med en mycket karakteristisk skada på vänster framvinge. Samma indi-

vid hade jag fotograferat två dagar tidigare. De båda andra honorna var helt oskadade och utan speciella kännetecken. Jag hade alltså sett 3 olika aspfjärilshonor på mindre än lika många minuter! Sammanlagt såg jag 7 st honor och 1 hane denna eftermiddag. Var den här observationsserien något unikt eller har någon annan upplevt något liknande, i år eller tidigare? Hör i så fall gärna av er!

Summary

A specimen of *Nymphalis polychloros* (L.) was observed when visiting the herb *Centranthus ruber* for nectar in Italy, June 1986. In early July 1986 a large number of the otherwise rare females of *Limenitis populi* (L.) were observed in Central Sweden.

Kjell Rehnberg, Tallrisvägen 4M, S-702 34 Örebro, Sweden.

Fig. 2. Två av de aspfjärilshonor som jag såg under början av juli nära Örebro. Foto: Kjell Rehnberg.

Two females of *Limenitis populi* (L.).

Några intressanta insektfynd från Råne älv

[Some interesting records of aquatic insects from the Råneälven river in northern Sweden]

ANDERS N. NILSSON och LENA BONDESTAD

Råne älv, en av våra största skogsälvar, har sedan en tid varit aktuell m a p planerad utbyggnad för vattenkraftsändamål. I samband härmed har flera naturinventeringar gjorts längs älven som rinner från trakterna söder om Gällivare i Lule lappmark ner till Råneå i Norrbottens kustland. Arnqvist & Dynesius (1987) har redovisat de allmänna dragen och kärlväxtfloran längs älven. Vår uppgift var att undersöka bottenfaunan, och resultatet finns redovisat i en särskild rapport (Nilsson 1986). Då flera av de gjorda insektfynden är av stort faunistiskt intresse finner vi det angeläget att de även presenteras för en bredare entomologisk publik.

Här följer fynduppgifter med kommentarer för några intressanta arter.

Ophiogomphus serpentinus (Charp.)

NB: Klingersel, Småslättorna, 2 larver 1.vii.1986, 1♂ 15.vii.1986.

I Sverige tidigare känd endast från enstaka ex tagna vid Torneälven i NB (Sahlén 1985). Fyndet i Råneälven är det första belägget av en i landet reproducerande population. Larverna påträffades på sandbotten under strandbankar vid grunda,